

Προς τον Μακαριότατο Πατριάρχη Ιωάννη Ι΄
και της Ιεράς Συνόδου
Ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο Αντιοχείας
και πάσης Ανατολής
Πατριαρχική Κατοικία
Balamand
Koura
Λίβανος

6 Δεκέμβριου 2023

Πατέρα μας, Μακαριότατε Πατριάρχη,
και της Ιεράς Συνόδου,

Ευλογείτε!

Θα ήθελα να εκφράσω την ευγνωμοσύνη της ενοριακής μας κοινότητας στον Σεβασμιότατο Μητροπολίτη Σίλουανό (Oner) της Αντιοχειανής Ορθοδόξου Χριστιανικής Αρχιεπισκοπής της Βρετανίας, των Νήσων και της Ιρλανδίας, που μας δέχθηκαν τον Νοέμβριο του 2021. Θεωρούμε τιμή και ευλογία να αποτελούμε τμήμα του αρχαίου Πατριαρχείου της Αντιοχείας, που ιδρύθηκε από τους Αγίους Αποστόλους Πέτρο και Παύλο. Είναι μεγάλη τιμή για εμάς να ανήκουμε σε αυτήν την Αποστολική Εκκλησία όπου «... χρηματίσαι τε πρώτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς»¹.

Αφότου βίωσα την επενέργεια του Αγίου Πνεύματος στο ένα και μοναδικό Σώμα του Χριστού, την Ορθόδοξη Εκκλησία, προσπάθησα να αφιερώσω όλη μου τη ζωή Σε Αυτόν. Χειροτονήθηκα πρεσβύτερος της Εκκλησίας της Ελλάδος το 2007 και έκτοτε εγώ ο αμαρτωλός, με ταπείνωση, αγωνίζομαι με όλη μου την καρδιά, με όλη μου την ψυχή, με όλη μου τη δύναμη και με όλο μου το πνεύμα για την Αλήθεια του Χριστού. Ενόςω ήμουν κληρικός της Εκκλησίας της Ελλάδος, είχα την ευκαιρία να γνωρίσω και να συνεργασθώ με σημαντικούς σύγχρονους θεολόγους στην Ελλάδα². Κατά τη διάρκεια του αγώνα μας εναντίον των Εκκλησιολογικών και Χριστολογικών αιρέσεων, και κυρίως της λεγομένης

¹ Πρ. 11, 26.

² Τον Ομότιμο Καθηγητή της Ορθοδόξου Δογματικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, κ. Δημήτριο Τσελεγγίδη, μαθητή του Πρωτοπρεσβυτέρου καθηγητή Ιωάννη Σ. Ρωμανίδη, τον Πρωτοπρεσβύτερο Θεόδωρο Ζήση, Ομότιμο Καθηγητή της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, τον κεκοιμημένο Πρωτοπρεσβύτερο Γεώργιο Μεταλληνό, Ομότιμο Καθηγητή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, τον Πρωτοπρεσβύτερο Peter Heers καθώς και τον Πρωτοπρεσβύτερο Αναστάσιο Γκοτσόπουλο.

Handwritten signature

Συνόδου της Κρήτης, οργανώσαμε συνέδρια και επισκεφθήκαμε, ως μέλη εκκλησιαστικών αντιπροσωπειών, διάφορες κατά τόπους Εκκλησίες³. Με τη χάρη του Θεού, αυτά τα συνέδρια και οι συζητήσεις βοήθησαν τις τοπικές Εκκλησίες της Βουλγαρίας, της Γεωργίας και της Ρωσίας, να αντιληφθούν και να συνειδητοποιήσουν τις αιρέσεις που επρόκειτο να υιοθετηθούν στην λεγόμενη Σύνοδο της Κρήτης. Ο καθηγητής Δημήτριος Τσελεγγίδης, μέλος της εκκλησιαστικής αντιπροσωπείας, είναι επίσης ο σύμβουλός μου για όλα τα θεολογικά θέματα που συζητούνται στη συνέχεια. Έχω επίσης συντάξει την παρούσα επιστολή με τις ευλογίες του πνευματικού μου πατέρα, Αρχιμανδρίτη Μαξίμου (Καραβά) της Ιεράς Μονής της Αγίας Παρασκευής Μηλοχωρίου, της Πτολεμαΐδας, στην Ελλάδα.

Με τις ευλογίες του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πειραιώς κ.κ. Σεραφείμ, κάθε Κυριακή της Ορθοδοξίας, εξυπηρετούσαμε την λειτουργία του Συνοδικού της Ορθοδοξίας με αναθέματά της εναντίον όλων των αιρέσεων. Αυτή η λειτουργία συμπεριλαμβάνει αναθέματα εναντίον των σύγχρονων αιρετικών και των μη κανονικών Πατριαρχών των Αντι-Χαλκηδονίων (Μονοθελητών/Μονοφυσιτών). Τα αναθέματα αυτά επίσης εκφωνούνται και από τον Σεβασμιότατο Αρχιεπίσκοπο Σινά Δαμιανό, τον Μητροπολίτη του Longhin του Banceni της κανονικής Ορθόδοξου Ουκρανικής Εκκλησίας, τους Μητροπολίτες Ανδρέα της Δρυϊνουπόλεως, Σεραφείμ των Κυθήρων, και τους μακαριστούς Παύλο της Γλυφάδας, Κοσμά τον Αιτωλό και Ιερεμία της Γορτυνίας της Εκκλησίας της Ελλάδος. Από τότε που έγινα δεκτός στην Εκκλησία της Αντιοχείας, συνεχίζουμε την Ορθόδοξη Παράδοση και διακηρύττουμε αυτά τα αναθέματα δημόσια, κάθε Κυριακή της Ορθοδοξίας⁴.

Οι δύο βασικοί λόγοι για τους οποίους ζήτησα ταπεινά να ενταχθώ στο Πατριαρχείο Αντιοχείας ήταν το γεγονός ότι η Εκκλησία της Αντιοχείας δεν συμμετείχε στη λεγόμενη Σύνοδο της Κρήτης και δεν είχε αναγνωρίσει τους Ουκρανούς σχισματικούς⁵. Αποχώρησα από την Εκκλησία της Ελλάδος εξαιτίας της αναγνώρισης των Ουκρανών σχισματικών, όπως επίσης και εξαιτίας του μνημοσύνου σε λειτουργικό επίπεδο, που έλαβε χώρα στη Μητρόπολη Πειραιώς από τον Αρχιεπίσκοπο Ελλάδος. Οι άλλες δύο τοπικές Εκκλησίες της Βουλγαρίας και Γεωργίας, που δεν συμμετείχαν στην Κρήτη (ακόμη και αν δεν είναι ανοιχτές στη δημιουργία και ανάληψη νέων αποστολών σε πολυεθνικό πλαίσιο), έχουν διατυπώσει δηλώσεις που υπογραμμίζουν μερικές από τις αιρέσεις των κειμένων της Κρήτης⁶.

³ Ιερά Μονή Παντοκράτορος Μελισσοχωρίου, Θεολογικό Σεμινάριο με θέμα: «Αγία και Μεγάλη Σύνοδος: Μεγάλη Προετοιμασία, χωρίς Μεγάλες Προσδοκίες». Βουλγαρική Ορθόδοξος Εκκλησία, *Συνάντηση του Βουλγάρου Πατριάρχη Νεοφύτου με τον καθηγητή Πρωτοπρεσβύτερο Θεόδωρο Ζήση* (στα βουλγαρικά). Βουλγαρική Ορθόδοξος Εκκλησία, *Συζήτηση με θέμα: «Η Ορθοδοξία σήμερα» πραγματοποιήθηκε στο κτίριο της Μητροπόλεως Σόφιας* (στα βουλγαρικά). Ορθόδοξο Ήθος, *Σύναξη κληρικών και μοναχών στη Μολδαβία. Παρακαλεί ο Πατριάρχης της Μόσχας να απορριφθεί η Κρήτη*. Ορθόδοξο Ήθος, *Εκκλησιαστική Αντιπροσωπία από την Ελλάδα συναντά τον Πατριάρχη και Ιεράρχες της Εκκλησίας της Γεωργίας*.

⁴ Σχετικές βιντεοσκοπήσεις του Συνοδικού της Ορθοδοξίας έχουν αποσταλεί στην Εξοχότητά του τον Μητροπολίτη Σίλουανό της Μεγάλης Βρετανίας και Ιρλανδίας: Vulcănescu, *The Sunday of Orthodoxy 2022*. Vulcănescu, *The Sunday of Orthodoxy 2023*.

⁵ Ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο Αντιοχείας και πάσης Ανατολής, *Ανακοίνωση της Γραμματείας της Ιεράς Συνόδου Αντιοχείας*, 6 Ιουνίου 2016. Ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο Αντιοχείας και πάσης Ανατολής, *Ανακοίνωση της Γραμματείας της Ιεράς Συνόδου Αντιοχείας*, 27 Ιουνίου 2016.

⁶ Ρωσική Ορθόδοξος Εκκλησία, *Ψηφίσματα της Ιεράς Επισκοπικής Συνόδου της Ρωσικής Ορθόδοξου Εκκλησίας (29 Νοεμβρίου – 2 Δεκεμβρίου 2017)*. Βουλγαρική Ορθόδοξος Εκκλησία, *Η Τελική Απόφαση της Ιεράς Συνόδου*

Η Εκκλησία της Αντιοχείας έχει μέχρι στιγμής απορρίψει την ονομαζόμενη Σύνοδο της Κρήτης, με βάση τη μη συνοδικότητα και τη μη συναίνεση της Συνόδου. Ωστόσο, αυτή η θέση είναι ασαφής, καθώς δεν υπάρχει καταδίκη των Εκκλησιολογικών και Χριστολογικών αιρέσεων που υιοθετήθηκαν στην Κρήτη⁷.

Είμαστε πολύ ανήσυχοι αναφορικά με την πρόσφατη δήλωση της Ιεράς Συνόδου της 21^η Οκτωβρίου 2023, να αποκαταστήσει την εκκλησιαστική κοινωνία με το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, το οποίο είχε υιοθετήσει μία μη Ορθόδοξη Εκκλησιολογία, στη λεγόμενη Σύνοδο της Κρήτης⁸, και αυτός είναι ο λόγος για τη συγγραφή της παρούσας επιστολής. Αναμέναμε τη συνοδική έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα της λεγομένης Συνόδου της Κρήτης, που ανατέθηκε από την Ιερά Σύνοδο (στις 27 Ιουνίου 2016), να δημοσιευθεί⁹. Δεν έχουμε εντοπίσει καμία σχετική δήλωση που να τονίζει τις αιρέσεις των κειμένων της συγκεκριμένης Συνόδου, όπως αντίστοιχα εξέδωσαν οι Ιερές Σύνοδοι των Εκκλησιών της Βουλγαρίας και Γεωργίας. Αντ' αυτού μάλιστα ανακοινώνεται η αποκατάσταση των σχέσεων με την Εκκλησία της Ιερουσαλήμ. Από όσο γνωρίζουμε, η Εκκλησία της Ιερουσαλήμ δεν έχει απαρνηθεί τις αιρετικές Εκκλησιολογικές και Χριστολογικές διδασκαλίες των κειμένων που υπογράφονται στην Κρήτη και δεν έχει απομακρύνει τον επίσκοπό της από το Κατάρ. Η αποκατάσταση αυτής της κοινωνίας, χωρίς να έχει επιλυθεί η αρχική αιτία της ρήξης με την Εκκλησία της Ιερουσαλήμ και στην οποία προστίθενται οι Εκκλησιολογικές και Χριστολογικές αιρέσεις που υιοθετήθηκαν στην Κρήτη, δεν θεραπεύει το σχίσμα αλλά του επιτρέπει να συνεχιστεί¹⁰.

Θα θέλαμε λοιπόν ταπεινά να ερωτήσουμε ποια είναι η θέση της Εκκλησίας της Αντιοχείας σχετικά με τα ακόλουθα θεολογικά θέματα, τα οποία περιγράφουμε στη συνέχεια: την ένταξη στο Παγκόσμιο Συμβούλιο «Εκκλησιών» (World Council of Churches, WCC), το γεγονός ότι μέχρι στιγμής η Ιερά Σύνοδος δεν έχει καταδικάσει τα αιρετικά κείμενα της λεγομένης Συνόδου της Κρήτης, την αποδοχή των λεγομένων «Συμφωνιών Chambesy» (1989 και 1990), την απόφαση του 1991 της Ιεράς Συνόδου να έχουν δια-κοινωνία με τους Αντιχαλκηδονίους και αποδοχή των ετεροδόξων που έχουν «βαπτισθεί» στο όνομα της Αγίας Τριάδος στη δική τους λατρεία χωρίς Ορθόδοξο βάπτισμα.

της Βουλγαρικής Ορθόδοξης Εκκλησίας αναφορικά με τη Σύνοδο της Κρήτης (2016) και το κείμενο «Σχέσεις της Ορθόδοξης Εκκλησίας με τον Υπόλοιπο Χριστιανικό Κόσμο» (στα βουλγαρικά). Πατριαρχείο Γεωργίας, Πρακτικά της Συνόδου αναφορικά με την Μεγάλη και Ιερά Σύνοδο (στα γεωργιανά).

⁷ Ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο Αντιοχείας και πάσης Ανατολής, Ανακοίνωση της Γραμματείας της Ιεράς Συνόδου της Αντιοχείας, 27 Ιουνίου 2016, ό.π.

⁸ Ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο Αντιοχείας και πάσης Ανατολής, Ανακοίνωση της Γραμματείας της Ιεράς Συνόδου της Αντιοχείας, 21 Οκτωβρίου 2023.

⁹ Ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο Αντιοχείας και πάσης Ανατολής, Ανακοίνωση της Γραμματείας της Ιεράς Συνόδου της Αντιοχείας, 27 Ιουνίου 2016, ό.π. Ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο Αντιοχείας και πάσης Ανατολής, Ανακοίνωση της Γραμματείας της Ιεράς Συνόδου της Αντιοχείας, η οποία δημοσιεύθηκε στις 9 Ιουνίου 2017.

¹⁰ 2^{ος} Κανόνας της Β' Οικουμενικής Συνόδου, 8^{ος} Κανόνας της Γ' Οικουμενικής Συνόδου, Διάταγμα περί δικαιοδοσίας της Ιερουσαλήμ και της Αντιοχείας, 7^η Συνεδρία της Δ' Οικουμενικής Συνόδου: Schaff, *NPNF*, 14:348, 442 & 490.

1. Συμμετοχή στο Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών (WCC) και μη καταδίκη των αιρετικών κειμένων της αποκαλούμενης Συνόδου της Κρήτης (2016)

Το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών (WCC) αυτό-προσδιορίζεται ως «μία κοινωνία των Εκκλησιών» η οποία συνομολογεί τον Κύριο Ιησού Χριστό ως Θεό και Σωτήρα¹¹. Η βάση του διαλόγου στο Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών στηρίζεται στις Προτεσταντικές θέσεις, οι οποίες έρχονται σε αντίθεση με τα Ορθόδοξα κριτήρια που έθεσε ο Άγιος Απόστολος Παύλος¹². Αυτό είναι εμφανές στη «Δήλωση του Τορόντο» (1950), που αποτελεί τη βάση της Ορθοδόξου συμμετοχής στο Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών και θεωρείται «**υψίστης σημασίας**» από την αποκαλούμενη Σύνοδο της Κρήτης¹³. Η Εκκλησιολογία των συμμετεχόντων κατά τύπους Ορθοδόξων Εκκλησιών έχει αλλάξει μετά από 75 έτη συμμετοχής τους στο Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών¹⁴.

Οι Εκκλησιολογικές αιρέσεις του «Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών» καταδικάστηκαν από τη Διορθόδοξη Σύνοδο που έλαβε χώρα στη Μόσχα (8-19 Ιουλίου 1948) και η οποία υπογράφηκε από 10 από τις 14 τοπικές Αυτοκέφαλες Ορθόδοξες Εκκλησίες, συμπεριλαμβανομένου του αντιπροσώπου της Εκκλησίας της Αντιοχείας (του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Λιβάνου Ηλία) και από πολλούς άλλους (κληρικούς, μοναχούς και λαϊκούς)¹⁵.

Οι τοπικές Εκκλησίες που υιοθέτησαν τη λεγόμενη Σύνοδο της Κρήτης, έχουν υιοθετήσει όλες τις Εκκλησιολογικές αιρέσεις της «Δήλωσης του Τορόντο». Σύμφωνα με τον Γέροντα Γαβριήλ του Αγίου Όρους, η Σύνοδος έχει και Χριστολογική αίρεση, γιατί η Εκκλησία ταυτίζεται με το Σώμα Χριστού και η αίρεση κατά της Εκκλησίας είναι αίρεση κατά του Χριστού¹⁶.

Βάσει της εμπειρίας των Αγίων Πατέρων της Εκκλησίας εδώ και περισσότερα από 2000 χρόνια, οι τοπικές Εκκλησίες που καταδίκασαν τη λεγόμενη Σύνοδο της Κρήτης

¹¹ World Council of Churches, *Constitution and Rules of the World Council of Churches*.

¹² Tselengidis, *The importance of dogma in dialogues with heterodox* (στα ρουμανικά).

¹³ Παρ.19: «Είναι βαθιά πεποίθησή τους, ότι οι εκκλησιολογικές προϋποθέσεις του 1950 της Δήλωσης του Τορόντο... είναι υψίστης σημασίας για τη συμμετοχή των Ορθοδόξων στη Σύνοδο». Ιερά και Μεγάλη Σύνοδος, «Σχέσεις της Ορθοδόξου Εκκλησίας με τον Υπόλοιπο Χριστιανικό Κόσμο». Vulcănescu, *Historical Approach To The Context Of The Dialogue With The Non-Orthodox: The Toronto Statement*. Βλ. επίσης, Serdaru, *Analysis from the point of view of logical principles of the texts of the Council of Crete* (στα ρουμανικά).

¹⁴ Βλ. επίσης, Ιερά Μονή Παντοκράτορος, Μελισσοχωρίου, *Επιστολή Διαμαρτυρίας προς την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος αναφορικά με την απόφαση του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών στο Busan* (στα ελληνικά).

¹⁵ Ioniță, *The Decisions of the Pan-Orthodox Meetings From 1923 to 2009*, 151-154 (στα ρουμανικά). Vulcănescu, *The official anathema of the ROCOR against ecumenism*. Heers, *The 1998 Synodical Decision of the Orthodox Church of Georgia on the Chambesy and Balamand Agreements*. Vulcănescu, *Confession of the Orthodox Faith against all heresies by His Eminence Damianos, Archbishop of Sinai*, ό.π. Μητροπολίτης Πειραιώς, *Σταματήστε τους άκαρπους διαλόγους με τους αιρετικούς* (στα ελληνικά). Σύναξις Ορθοδόξων Κληρικών και Μοναχών, *Ορθόδοξος Τύπος*, 1984:1 & 6.

¹⁶ Vulcănescu, *Συζήτηση με τον Γέροντα Γαβριήλ αναφορικά με το Συμβούλιο της Κρήτης*. Vulcănescu, *Πρεσβύτερος Γαβριήλ ο Αθωνίτης: Η Σύνοδος της Κρήτης έπεσε σε Χριστολογική αίρεση* (στα ελληνικά).

οφείλουν να σταματήσουν την κοινωνία με αυτές τις τοπικές Εκκλησίες που την έχουν υιοθετήσει, καθώς διαφορετικά ελλοχεύει ο κίνδυνος να υποπέσουν σε αυτές τις αιρέσεις¹⁷.

Την Κυριακή της Ορθοδοξίας, στην μικρή μας ενορία του Αγίου Εδουάρδου του Μάρτυρος και της Αγίας Παρασκευής της Ρωμαίας, στο Liverpool, αναγιγνώσκουμε τα αναθέματα εναντίον όλων των αιρέσεων, συμπεριλαμβανομένων:

- Όσων διδάσκουν και αποδέχονται το λεγόμενο Παγκόσμιο Συμβούλιο των Εκκλησιών (των αιρετικών), το οποίο διδάσκει ότι κάθε Προτεσταντικός κλάδος είναι μέρος της Εκκλησίας του Χριστού και εναντίον αυτών που λαμβάνουν μέρος σε κοινές προσευχές σε βλασφημία και παράβαση των Κανόνων, τη λεγόμενη «Εβδομάδα Προσευχής για τη Χριστιανική Ενότητα» τον Ιανουάριο, στην οποία οι συμμετέχοντες θεωρούν τους αιρετικούς ως «αδέλφια εν Χριστώ»: Ανάθεμα! Και
- «Όσων διδάσκουν και αποδέχονται τη Δήλωση του Τορόντο (1950) [...]. Ανάθεμα!»¹⁸

Με βαθύ πόνο στην καρδιά μας και με κάθε ταπεινότητα, αναρωτιόμαστε πώς θα μπορούσε να είναι δυνατόν να συμμετάσχετε σε αυτό το συμβούλιο των αιρέσεων; Αισθανόμαστε ότι έχουμε υιοθετηθεί από εσάς και από τον Μητροπολίτη Σιλουανό και από όλους τους άλλους Μητροπολίτες της Εκκλησίας της Αντιοχείας ως τους φυσικούς Πατέρες μας, και αυτό μας οπλίζει με θάρρος να θέσουμε αυτό το ερώτημα ως ενορία, στην οικογένειά μας της Αντιοχείας. Όπως προαναφέραμε, κηρύσσουμε το ανάθεμα κατά του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών. Λαμβάνοντας υπόψη αυτό το γεγονός, υπάρχει πρόθεση στην Ιερά Σύνοδο να σταματήσει τη συμμετοχή της στο Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών; Το γράφουμε αυτό με βαθύ πόνο, με όλη την εν Χριστώ αγάπη και με κάθε ευγνωμοσύνη, καθώς είστε η αγαπημένη μας οικογένεια, που μας έχει υιοθετήσει.

2. Συμπεφωνημένες Δηλώσεις και Προτάσεις για Άρση των Αναθεμάτων με τους Αντι-Χαλκηδόνιους¹⁹ (Συμφωνίες Chambesy)

Θα ήθελα να εκφράσω ταπεινά τον πόνο μου, που προκλήθηκε από τις ανορθόδοξες αποφάσεις που ελήφθησαν από την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Αντιοχείας το 1991 προς

¹⁷ Παπαδάκης, *Οι αγόνες των Μοναχών για την Ορθοδοξία* (στα ελληνικά).

¹⁸ Vulcănescu, *The Sunday of Orthodoxy 2023*, παρ. 25-27 & 30-36, ό.π.

¹⁹ Οι Αντι-Χαλκηδόνιοι Μονοφυσίτες είναι: οι Σύροι-Ιακωβίτες, οι Malankara-Ιακωβίτες (Ινδοί), οι Αρμένιοι, οι Κόπτες, οι Tewahedo-Αιθίοπες και οι Tewahedo-Ερυθραίοι. Βλ. επίσης. Joint Commission, *First Agreed Statement*. Joint Commission, *Second Agreed Statement*. Joint Commission, *Recommendations On Pastoral Issues*. Joint Commission, *Communique: Proposals for Lifting Anathemas (1993)*.

τους Αντι-Χαλκηδόνιους (Μονοθελητές/ Μονοφυσίτες)²⁰, ως αποτέλεσμα μη Πατερικών και μη Ορθοδόξων θεολογικών διαλόγων, σύμφωνα με τον καθηγητή πατήρ Θεόδωρο Ζήση²¹.

Ο Αρχιμανδρίτης Γεώργιος Καψάνης, ο μακαριστός ηγούμενος της Μονής Γρηγορίου του Αγίου Όρους, αναφέρθηκε επίσης σε πολλές θεολογικές επιστολές και βιβλία σχετικά με τον αιρετικό χαρακτήρα των κειμένων που υιοθετήθηκαν στο Chambesy (τα έτη 1989 και 1990), κατά τη διάρκεια διαλόγων με τους Μονοφυσίτες²².

Στην «Πρώτη Συμπεφωνημένη Δήλωση» στο Chambesy (1989), οι Ορθόδοξοι συμφώνησαν ότι όταν ομιλούμε για *μία σύνθετη υπόσταση του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού [...] είναι αυτή που σχηματίζει ένα αχώριστο και ασύγχυστα ενωμένο πραγματικό θείο-ανθρώπινο ον [...]*, ο οποίος σε αυτές τις τελευταίες ημέρες έγινε άνθρωπος και γεννήθηκε από την Υπεραγία Θεοτόκο²³. Στη διατύπωση «που σχηματίζει ένα αχώριστο και ασύγχυστα ενωμένο πραγματικό θείο-ανθρώπινο ον», η έκφραση «θείο-ανθρώπινο ον» είναι αντίστοιχη με αυτή του αιρετικού Σεβήρου της Αντιοχείας που υποστήριζε την «*σύνθετη θεία και ανθρώπινη φύση*»²⁴. Ο Κόπτης Πατριάρχης Shenouda III στο βιβλίο του *Η Φύση του Χριστού*, μιλά για «*μία φύση του Χριστού*» και «*μόνο μία θεία-ανθρώπινη φύση*», ακολουθώντας την αιρετική τοποθέτηση του Σεβήρου²⁵. Ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός δηλώνει ότι «*οι φύσεις του Κυρίου είναι υποστατικά ενωμένες χωρίς [να αναμειγνύονται], με κάθε μία φύση να διατηρεί την δική της διάκριση*»²⁶.

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία αποδεικνύεται ότι οι Αντι-Χαλκηδόνιοι εξακολουθούν να είναι Μονοφυσίτες κατά την Χριστολογία τους και να βρίσκονται υπό το ανάθεμα της Δ' και των μεταγενέστερων Οικουμενικών Συνόδων. Αυτή η θέση αποτελεί και το συμπέρασμα του Ορθοδόξου θεολόγου Dr. Jean-Claude Larchet, που τοποθετείται σχετικά, μετά από ενδελεχή μελέτη, στο βιβλίο *Person and Nature (Πρόσωπο και Φύση)*²⁷. Παρόμοια θεολογική ανάλυση ανέλαβε η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Γεωργίας, η οποία κατέληξε στο συμπέρασμα και δήλωσε ότι οι λεγόμενες «Συμφωνίες Chambesy», η «Συμφωνία Balamand» και το Προσύμφωνο του 1991 με τους Μονοφυσίτες, είναι απαράδεκτες από Ορθόδοξο Δογματικής απόψεως²⁸.

Βασιζόμενοι στη δήλωση της Γεωργιανής Εκκλησίας και σε πλήθος άλλες θεολογικές δηλώσεις, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι οι «Συμφωνίες Chambesy» (1989 και 1990) και το

²⁰ Ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο Αντιοχείας και πάσης Ανατολής, *Ανακοίνωση της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Αντιοχείας αναφορικά με τις Σχέσεις μεταξύ Ανατολής και Συριακών 'Ορθοδόξων' Εκκλησιών*.

²¹ Zizis, *Letter to Patriarch Daniel* (στα ρουμανικά).

²² Kapsanis, *Contemporary Iconoclasts. The Sacred Community of Mount Athos, Concerning the Dialogue Between the Orthodox and Non-Chalcedonian Churches*.

²³ Joint Commission, *First Agreed Statement*.

²⁴ Αναφορά στο Ζήση, *Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός και η 'Ορθοδοξία' των Αντι-Χαλκηδονίων*. Μαρτινίδης, *Χαλκηδονιακή Ορθοδοξία και Αντι-Χαλκηδονιακή Ετεροδοξία*.

²⁵ Shenouda III, *The Nature of Christ*, κεφ.3.

²⁶ Chase, *St. John of Damascus: Writings*, 284 (η έμφαση έχει προστεθεί).

²⁷ Larchet, *Person and Nature* (στα Γαλλικά).

²⁸ Heers, *The 1998 Synodical Decision of the Orthodox Church of Georgia on the Chambesy and Balamand Agreements*, ό.π. Vulcănescu, *We ask the Synod of the Romanian Orthodox Church to follow the example of the Orthodox Church of Georgia...*(στα ρουμανικά).

Συνοδικό Γράμμα της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Αντιοχείας το 1991, εμπεριέχουν Εκκλησιολογικές και Χριστολογικές αιρέσεις²⁹. Το Συνοδικό Γράμμα του 1991 επίσης επέτρεπε την συν-κοινωνία και τον συνεορτασμό με τους Μονοφυσίτες, όπως δείχνουν οι ακόλουθες αποφάσεις.

- «Και οι δύο Εκκλησίες, οφείλουν να απέχουν από την αποδοχή οποιουδήποτε πιστού από τη μία Εκκλησία να συμμετέχει στην άλλη...» (No 3),
- «Συναντήσεις μεταξύ των δύο Εκκλησιών, θα γίνονται σε επίπεδο των Συνόδων τους...» (No 4),
- «Εάν οι επίσκοποι των δύο Εκκλησιών συμμετέχουν σε ένα άγιο βάπτισμα ή σε μία εξόδιο ακολουθία, θα προεδρεύει αυτός, στην Εκκλησία του οποίου ανήκει ο βαπτισθείς ή ο κεκοιμημένος» (No 6),
- «Ο κανόνας [του συνεορτασμού] δεν ισχύει για τον συνεορτασμό σε θεία λειτουργία» (No 7),
- «[Ο κανόνας του συνεορτασμού που] ισχύει για τους επισκόπους ισχύει εξίσου και για τους ιερείς και των δύο Εκκλησιών» (No 8),
- «Σε τοποθεσίες που υπάρχει μόνο ένας ιερέας, από οποιαδήποτε Εκκλησία, θα εορτάζει τις ακολουθίες για τους πιστούς και των δύο Εκκλησιών, συμπεριλαμβανομένης της θείας λειτουργίας, των ποιμαντικών υποχρεώσεων και καθηκόντων και του ιερού γάμου...» (No 9),
- «Εάν δύο ιερείς από τις δύο Εκκλησίες βρεθούν σε μία τοποθεσία όπου υπάρχει μία μόνο Εκκλησία, θα κάνουν χρήση των εγκαταστάσεων της εκ περιτροπής» (No 10),
- «Αν τύχει ένας επίσκοπος μίας Εκκλησίας και ένας ιερέας από την αδελφή Εκκλησία να συλλειτουργούν...» (No 11) και
- «Οι ανάδοχοι (στη βάπτισμα) και οι μάρτυρες στο μυστήριο του γάμου μπορούν να είναι επιλεγμένα μέλη της αδελφής Εκκλησίας» (No 13)³⁰.

Όπως προαναφέρθηκε στην παρούσα επιστολή, την Κυριακή της Ορθοδοξίας, στη μικρή μας ενορία του Αγίου Εδουάρδου του Μάρτυρος και της Αγίας Παρασκευής της Ρωμαίας στο Liverpool, αναγιγνώσκουμε τα αναθέματα εναντίον όλων των αιρέσεων, που συμπεριλαμβάνουν:

²⁹ Kapsanis, *Contemporary Iconoclasts. The Sacred Community of Mount Athos, Concerning the Dialogue Between the Orthodox and Non-Chalcedonian Churches*. Γρηγοριάτης, *Θεολογικές Σημειώσεις περί των προσφάτων προτάσεων για Διακοινοτική επικοινωνία μεταξύ Ορθοδόξων και Αντι-Χαλκηδονίων* (στα ελληνικά). Ζήσης, *Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός και η 'Ορθοδοξία' των Αντι-Χαλκηδονίων*, ό.π.

³⁰ Ελληνορθόδοξο Πατριαρχείο Αντιοχείας και πάσης Ανατολής, *Ανακοίνωση της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Αντιοχείας αναφορικά με τις Σχέσεις μεταξύ Ανατολής και Συριακών 'Ορθοδόξων' Εκκλησιών*.

- «Τον Ιάκωβο τον Αρμένιο, τον Διόσκορο Αλεξανδρείας και τον **Σεβήρο**, τον Σέργιο, τον Παύλο και τον Πύρρο, καθώς και τον Σέργιο τον μαθητή του Λυκοπέτρου: Ανάθεμα!»
- «Προς τους πεσόντες και αντικανονικούς Πατριάρχες, που αρνούνται την Δ' Οικουμενική Σύνοδο, τον Karekin II της Αρμενίας, τον Πάπα Tawadros II της Αλεξανδρείας, τον Κόπτη Πατριάρχη Abune Mathias της Αιθιοπίας, τον Ιγνάτιο Εφραίμ II των Σύριων-Ιακωβιτών, τον Βασίλειο Θωμά των Μαλαβαριανών Ινδιάνων, που λανθασμένα αποκαλούνται 'ορθόδοξοι' και αυτούς που κοινωνούν μαζί τους: Ανάθεμα!»
- «Σε όσους αρνούνται την Δ', Ε' και Στ' Ιερά Οικουμενική Σύνοδο, τους Μονοφυσίτες, τους Μονοθελητές και τους Μονενεργητές: Ανάθεμα!» και
- «Προς τους Ευτυχιανούς, Ιακωβίτες και Αρτζιβουρίτες: Ανάθεμα!»³¹

Υπάρχουν περιπτώσεις οικογενειών μεικτού γάμου, μεταξύ Ορθοδόξων και Μονοφυσιτών, όπου ο Μονοφυσίτης σύζυγος κοινωνεί στην Ορθόδοξη ενορία. Παρατηρείται το φαινόμενο αυτό και στην δική μας Αρχιεπισκοπή του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας;

Μία άλλη ερώτηση που θα θέλαμε να υποβάλλουμε, με κάθε ταπεινότητα και υπακοή, είναι εάν υπάρχουν σχέδια στη Σύνοδο της Εκκλησίας της Αντιοχείας αναφορικά με την επαναξιολόγηση της Συνοδικής Απόφασης του 1991 και των «Συμφωνιών Chambesy» που οδήγησαν σε αίρεση και βλασφημία κατά της Δ', Ε', Στ' και Ζ' Οικουμενικής Συνόδου;

Στη μικρή και ταπεινή μας ενορία ονομάζουμε τα ανωτέρω αναθέματα. Υπάρχουν επίσης στο Διαδίκτυο στα Ελληνικά, στα Αγγλικά και στα Ρουμανικά³². Αυτά τα ερωτήματα μου γεννήθηκαν όταν άκουσα για την αποκατάσταση της κοινωνίας με την Εκκλησία της Ιερουσαλήμ, η οποία έγινε χωρίς να δοθούν εξηγήσεις σε δογματική και κανονική βάση. Το γεγονός αυτό μπορεί να οδηγήσει στο πιθανό συμπέρασμα ότι δεν υπάρχουν πραγματικές ανησυχίες για τόσο σημαντικά δογματικά ζητήματα, αλλά δεν επιθυμούμε να προβούμε σε δικά μας συμπεράσματα.

3. Αποδοχή του ετερόδοξου 'βαπτίσματος' στο Όνομα της Αγίας και Ομοουσίου και Αδιαιρέτου Τριάδος

Θα θέλαμε επίσης να ερωτήσουμε ταπεινά εάν η δήλωση σε πολλά αγγλικά λειτουργικά βιβλία και η δήλωση του Μητροπολίτη της Αρχιεπισκοπής της Βορείου Αμερικής το 2018, σχετικά με την υποδοχή των ετεροδόξων στην Εκκλησία για το Άγιο

³¹ Vulcănescu, *The Sunday of Orthodoxy 2023*, παρ.6, 8-10, ό.π.

³² Vulcănescu, *The Sunday of Orthodoxy 2023*, ο.π.

Χρίσμα ισχύει³³. Τέτοιες δηλώσεις επιβεβαιώνουν ότι προϋπόθεση της υποδοχής είναι οι ετερόδοξοι να πιστεύουν στην Αγία Τριάδα και να έχουν «βαπτιστεί με ύδωρ στο όνομα της Αγίας Τριάδος» και εξαιτίας αυτού, το 'βάπτισμα' δεν μπορεί να επαναληφθεί.

Ο Αποστολικός Κανόνας 47 απαγορεύει την επανάληψη ενός αληθινού Ορθόδοξου βαπτίσματος στην Ορθόδοξη πίστη και μορφή (τριττή κατάδυση)³⁴. Ο 1^{ος} Κανόνας του Αγίου Βασιλείου και η Γ' Σύνοδος της Καρχηδόνας υπό τον Άγιο Κυπριανό (258), η οποία έχει επικυρωθεί από τον 2^ο Κανόνα της έν Τρούλλω Αγίας και Οικουμενικής Πενθέκτης Συνόδου και με Οικουμενική ισχύ, απαιτεί επίσης όλοι οι αιρετικοί να βαπτισθούν στην Ορθόδοξη Εκκλησία³⁵.

Η τελευταία επίσημη Διορθόδοξη Δήλωση για την υποδοχή των αιρετικών έγινε το 1755 στη Σύνοδο των Πατριαρχών της Ανατολής, που πραγματοποιήθηκε στην Κωνσταντινούπολη, και η οποία ισχύει μέχρι σήμερα³⁶. Η Αγία Σύνοδος της Εκκλησίας της Αντιοχείας, τον Ιούλιο του 1933 εξέδωσε Συνοδική Απόφαση (αρ. 8), δηλώνοντας ότι όλοι οι αιρετικοί πρόκειται να βαπτισθούν, Απόφαση που υιοθέτησε τον όρο του 1755³⁷.

Υπάρχουν επίσης κληρικοί της Εκκλησίας της Αντιοχείας που έχουν γίνει δεκτοί μόνο με το Χρίσμα³⁸.

Δυστυχώς δεν τους δόθηκε η ευκαιρία να ξαναγεννηθούν μέσω του ύδατος και της επιφοιτήσεως του Αγίου Πνεύματος στην Ορθόδοξη Εκκλησία.

Εν κατακλείδι, θα θέλαμε να ρωτήσουμε με ταπεινοφροσύνη, ποια είναι η θέση της Εκκλησίας της Αντιοχείας σε όλα αυτά τα θέματα που αναφέρθηκαν ανωτέρω. Είναι η πρόθεσή της να πολεμήσει ενάντια σε όλες τις αιρέσεις με: αποχώρηση από το Παγκόσμιο Συμβούλιο των Εκκλησιών, καταδικάζοντας τη λεγόμενη Σύνοδο της Κρήτης, ακυρώνοντας και καταδικάζοντας τις ονομαζόμενες «Συμφωνίες Chambesy» (1989 και 1990) και τη Συνοδική Συμφωνία του 1991 για αλληλο-κοινωνία με τους Μονοφυσίτες, επισημοποιώντας τα αναθέματα προς καταδίκη όλων των αιρέσεων, συμπεριλαμβανομένων των Μονοθελητών/Μονοφυσιτών, των Παπικών, των Προτεσταντών, την παγκόσμια αίρεση του

³³ Βλ. Επίσημως εγκεκριμένα βιβλία στα Αγγλικά του Αρχιεπισκόπου Βορείας Αμερικής: Najim & O'Grady, *The Services of Initiation: Into the Holy Orthodox-Catholic and Apostolic Church*, 91-93, υποσημ. 34. Hughes, *The Service for the Chrismation of Converts into the Orthodox Faith*, 4-8. Greek Orthodox Patriarchate of Antioch and All the East, *Baptism: Baptism Given to All Persons*; Antiochian Orthodox Christian Archdiocese of North America, *Statement Regarding Reception of Converts to the Orthodox Christian Faith*.

³⁴ 47^{ος} Αποστολικός Κανόνας. Agaprios and Nicodemus, *The Rudder*, 89-75. Vulcănescu, *Arguments on receiving the heterodox into the Orthodox Church*, ό.π.

³⁵ Κανόνας της Γ' Συνόδου της Καρχηδόνας και 1^{ος} Κανόνας του Αγίου Βασιλείου. Orthodox Ethos, *On the Reception of the Heterodox into the Orthodox Church*, 80-81, 83-90. Agaprios and Nicodemus, *The Rudder*, 485-488, 773-789.

³⁶ Orthodox Ethos, *On the Reception of the Heterodox into the Orthodox Church*, 301, ό.π. Metallinos, *I Confess One Baptism...* 34.

³⁷ Lacombe, *Échos d'Orient*, 33:173, (Paris, 1934), 99 (στα γαλλικά). Orthodox Ethos, *On the Reception of the Heterodox into the Orthodox Church*, 299, ό.π.

³⁸ Βλ. παραδείγματα από μαρτυρίες κληρικών που έχουν 'μόνο χρισθεί'. MacDonnell, *St. Dunstan's Antiochian Orthodox Church: Clergy*; Carter, *St. Michael's Church: Our Parish. Antiochian Orthodox Christian Archdiocese of the British Isles and Ireland: Clergy Profiles*.

οικουμενισμού, τις Εκκλησιολογικές και Χριστολογικές αιρέσεις της αναφερομένης ως Συνόδου της Κρήτης και την αποδοχή κάθε αιρετικού, ο οποίος προσέρχεται στην Εκκλησία με το Άγιο Ορθόδοξο Βάπτισμα;

Περιμένουμε με ταπεινότητα την απάντησή σας σε αυτά τα θεολογικά θέματα που είναι κρίσιμα για τη σωτηρία των ψυχών.

Ασπαζόμενοι τη δεξιά σας και ζητώντας την ευλογία σας και τις προσευχές σας.

Με όλη μου την εν Χριστώ αγάπη,

Π. Ματθαίος Βουλκανέσκου

Πρωτοπρεσβύτερος Ματθαίος (Ιόν-Βαλεντίν) Βουλκανέσκου

Ενορία Αγίου Εδουάρδου του Μάρτυρος και Αγίας Παρασκευής της Ρώμης
Αντιοχειανή Ορθόδοξη Χριστιανική Αρχιεπισκοπή Βρετανίας, Βρετανικών Νήσων και Ιρλανδίας

Συνυπογράφοντα μέλη της ενορίας:

Michael Goh

George Mircea Popandron

Andrei-Cristian Militaru

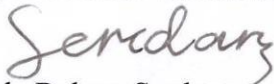
Liviu George Banulescu

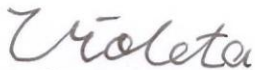
John Casimir Walsh

Presbytera Laura Vulcanescu

Mihaela Raluca Serdaru

Violeta Cumpăna

Carolina Cumpăna

AP

Angelica Popandron